

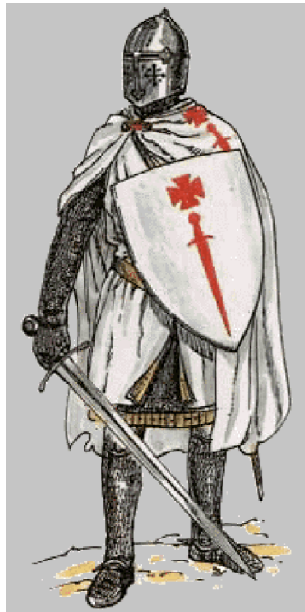
No krustnešiem līdz Hanzas savienībai

Livonijas krusta kari

Mākslinieka Aleksandra Stankeviča zīmējums – pirmā lībiešu kristīšana Turaidā

Zobenbrāļu ordeņa krustnesis

Bīskaps Meinards (ap 1130/1140–1196) – pirmais kristietības sludinātājs jeb misionārs Livonijā

Bīskaps Alberts (1199–1229) svinīgā ceremonijā liek Rīgas pilsētas pamatakmeni. Glezna pēc Frīdriha Ludviga Meidela (*Friedrich Ludwig Maydell*) gravīras

Livonijas ordeņa valsts teritorija

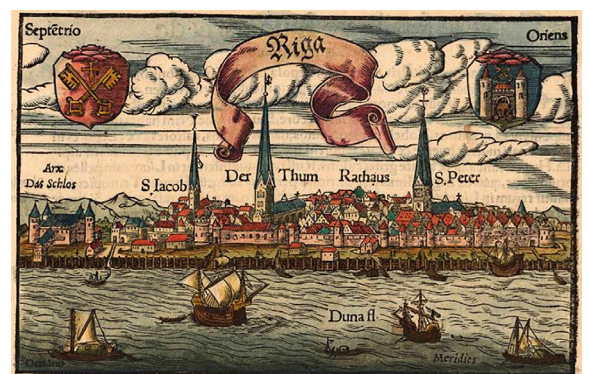
Voldemāra Vimbas 1936. gadā radītā glezna "Saules kauja". Lielformāta gleznu var apskatīt Latvijas Kara muzejā

Cēsu viduslaiku pils, ko Zobenbrāļu ordenis sāka celt 1218. gadā. Pils savu uzplaukumu sasniedza 14.–16. gs.

Rīga – Hanzas pilsēta

SVARĪGI

12.–13. gs. ■ Rietumeiropas tirgotāji (Ziemeļvācijas, Gotlandes, Dānijas), katoļu baznīca un bruņniecība aizvien biežāk ieradās Austrumbaltijā. Rietumeiropas tirgotājus interesēja kontrole pār tirdzniecības ceļiem, katoļu baznīcu – kristietības ietekmes paplašināšana, bruņniecību – jaunu zemju iegūšana.

Vietējo baltu un lībiešu cilšu pievēršana kristietībai. Tradicionāli uzskata, ka bruņota vietējo cilšu pakļaušana sākās 1198. gadā, bet beidzās ar pretošanos, ko vadīja zemgaļu valdnieks Namejs, 1290. gadā. Mūsdienās vēsturnieki uzskata, ka Livonijas krusta kari sākās 1199./1200. gadā, bet beidzās jau 1265. gadā.

Iekarotās lībiešu, latgaļu, kuršu, zemgaļu, sēļu un igauņu zemes nosauca par Livoniju. Livonijā ietekmīgākā persona bija Livonijas ordeņa mestrs, bet augstākā garīgā amatpersona – Rīgas arhibīskaps.

Livonijas krusta kari – “svētais karš” pret kristīgās ticības un Romas baznīcas ienaidniekiem – pagāniem. To mērķis bija aizsargāt kristiešus un pievērst kristietībai pagānus. 1202. gadā izveidoja Zobenbrāļu ordeni krusta karam Baltijā. 1236. gadā zemgaļi kopā ar lietuviešiem Saules kaujā sakāva Zobenbrāļu ordeni. Ordenis beidza pastāvēt. Tā paliekas pievienoja Livonijas ordenim. Mūsdienās gan lietuvieši, gan latvieši 22. septembrī atzīmē Baltu vienības dienu.

Bīskaps Meinards bija pirmais kristiešu misionārs, pirmais Ikšķiles bīskaps, kurš uzsāka lībiešu pievēršanu kristietībai. Liela nozīme vietējo cilšu pakļaušanā bija arī bīskapam Albertam.

1201. gads ■ Bīskaps Alberts dibināja Rīgu. Tā kļuva par bīskapa sēdekli, visas reliģiskās un militārās darbības centru. 1225. gadā Rīga pēc Hamburgas parrauga ieguva pilsētas tiesības. Pilsētā vara piederēja rātei.

1211. gads ■ Rīgā dibināja pirmo skolu Latvijas teritorijā – Rīgas Domskolu, kurā sagatavoja garīdzniekus.

1225.–1290. gads ■ Katoļu priesteris Indriķis sarakstīja Livonijas hroniku – svarīgāko vēstures avotu par krusta kariem no 12. gs. beigām līdz 13. gs. 20. gadu nogalei Austrumbaltijā.

Sarakstīta Livonijas Atskaņu hronika vidusaugšvācu valodā. Tā stāsta par 13. gs. notikumiem Livonijā un galvenokārt ordeņa ārpolitiku.

13.–16. gadsimts ■ 13. gs. radās pirmās bibliotēkas. Livonijas laikā Latvijas teritorijā bija vismaz astoņas bibliotēkas – Rīgā, Cēsīs, Raunā, Koknesē.

Līdz 15. gs. Rīgā uzcēla gotiskā stila baznīcas. Latvijas teritorijas ainavā parādījās mūra pilis – Turaidā, Cēsīs, Rīgā.

1282. gads ■ Rīgas rāte noslēdza savienību ar Lībeku un Visbiju un pievienojās viduslaiku Eiropas tirdzniecības pilsētu savienībai, ko sauca par Hanzu. Laika gaitā par Hanzas pilsētām kļuva arī Cēsīs, Valmiera, Limbaži, Koknese, Ventspils, Kuldīga un Straupe. Hanzas savienība 400 gadu garumā apvienoja gandrīz 300 pilsētas 16 Eiropas valstīs. Hanza pastāvēja līdz pat 17. gs. Mūsdienās notiek Hanzas pilsētu svētki.

INTERESANTI

■ Tagadējā Latvijas teritorijā kristīgo ticību pieņēma vēlāk nekā citur Eiropā – 13. gs. beigās, bet Lietuvas teritorijā – vēl pēc gadsimta.

■ Turaidas lībiešu valdnieks Kaupo bija vienīgais lībietis, kuru sauca par *rex* (latīņu vaoldā) – ķēniņu. Kaupo bija viens no pirmajiem lībiešu valdniekiem, kas pieņēma kristietību un atzina jaunus zemes kunigus – krustnešus.

■ Latvijā populāri ir viduslaiku rekonstrukcijas klubi (piemēram, “Livonieši”, “Exercitus Rigensis” u. c.). Ta-

jos cilvēki brīvajā laikā izgatavo vēsturiskus priekšmetus, apģērbus, spēlē lomu spēles (kauju ainas u. c.), gatavo viduslaiku ēdienus. Ik gadu Cēsīs un Valmierā notiek “Baltijas viduslaiku festivāls”.

■ 2018. gadā tika uzņemta Laura un Raita Ābeļu populārzinātniskā dokumentālā filma “Baltu ciltis. Pēdējie Eiropas pagāni” – unikāls kinostāsts par 13. gadsimta baltu tautām.

Filmas treileri var noskatīties šeit:

<https://www.youtube.com/watch?v=ueMedLnmv2Y&t=4s>

VĀRDI, KAS JĀZINA

Viduslaiki, hronika, baznīca, kristietība, krusts, krustnesis, pagāns, bruņniecība, iekarotājs, tirgotāji, bīskaps, apdzīvot, priesteris, valdnieks, ķēniņš.

FROM THE CRUSADERS TO THE HANSEATIC LEAGUE

IMPORTANT

12th–13th centuries ■ Western European merchants (from Northern Germany, Gotland, Denmark), the Catholic Church and Chivalric Orders increasingly came to the Eastern Baltic area. Western European traders were interested in controlling trade routes, while the Catholic Church – in extending the influence of Christianity, and the Knights in acquiring new lands.

Local Baltic and Liv tribes were converted to Christianity. Traditionally, the armed subjugation of the local tribes is seen to have started in 1198 but ended in 1290 with the resistance led by the Semigalian ruler Namejs. The view of contemporary historians is that the Livonian Crusades began in 1199/1200 and ended in 1265.

The conquered lands of the Livonians, Latgallians, Curonians, Semigallians, Selonians and Estonians were called Livonia. The most influential person in Livonia was the Master of the Livonian Order, and the highest clerical official was the Archbishop of Rīga.

The Livonian Crusades were a “holy war” against pagan enemies of the Christian faith and the Roman Church. Their aim was to protect Christians and convert pagans to Christianity. In 1202, the Livonian Brothers of the Sword was established to fight the Crusades in the Baltics. In 1236, the Teutonic Order was defeated by the Semigalians together with the Samogitians in the Battle of Saule (Schaulen). The Order ceased to exist. Its remnants were incorporated into the Teutonic Knights. Today, both Lithuanians and Latvians celebrate Baltic Unity Day on 22 September. Bishop Meinhard was the first Christian missionary – the first Bishop of Ikšķile – who started converting the Livs to Christianity. Bishop Albert also played a major role in the subjugation of the local tribes.

1201 ■ Bishop Albert founded Rīga. It became the seat of the Bishop and the centre of all religious and military activity. In 1225 Rīga was granted city rights, following the example of Hamburg. The city was ruled by the City Council.

1211s ■ The first school in Latvia, the Rīga Dom School, was founded in Rīga for the training of clergymen.

1225–1290 ■ Catholic priest Henry (Indriķis) of Livonia wrote the Livonian Chronicle, the most important historical source on the Crusades in the eastern Baltic from the late 12th century to the late 1320s.

The Livonian Rhymed Chronicle was written in Middle High German verse. It tells the story of events in Livonia in the 13th century and mainly the foreign policy of the Order.

13th–16th centuries ■ The first libraries appeared in the 13th century. During the Livonian period there were at least eight libraries in Latvia – in Rīga, Cēsis, Rauna and Koknese. By the 15th century Gothic-style churches had been built in Rīga. Stone castles appeared in the Latvian landscape – in Turaida, Cēsis, Rīga.

1282 ■ Rīga City Council entered into an alliance with Lübeck and Visby and joined the medieval union of European trading cities called the Hanseatic League. Subsequently, Cēsis, Valmiera, Limbaži, Koknese, Ventspils, Kuldīga and Straupe also became Hanseatic cities. Over a time span of 400 years, the Hanseatic League united almost 300 cities in 16 European countries. The Hanseatic League existed until the 17th century. Nowadays the Hanseatic City Festival is held to mark this fact.

INTERESTING FACTS

■ The Christian faith was adopted in the territory of present-day Latvia later than in the rest of Europe – at the end of the 13th century, and a century after that in Lithuania.

■ Kaupo, the Liv ruler of Turaida, was the only Liv who was called *rex* (in Latin) – king. Kaupo was one of the first Liv rulers to accept Christianity and to recognise the new lords of the land, the Crusaders.

■ Medieval re-enactment clubs are popular in Latvia (e. g. “Livonians”, “Exercitus Rigensis”, and others). In their free time, people make historical objects, clothes, role-play (battle scenes, etc.) and cook medieval food. The Baltic Medieval Festival is held annually in Cēsis and Valmiera.

■ The popular science documentary “Baltic Tribes. The Last Pagans of Europe” was filmed in 2018 – a unique cinematic story about the Baltic peoples of the 13th century.

Watch the trailer here:

<https://www.youtube.com/watch?v=ueMedLnmv2Y&t=4s>

WORDS TO LEARN

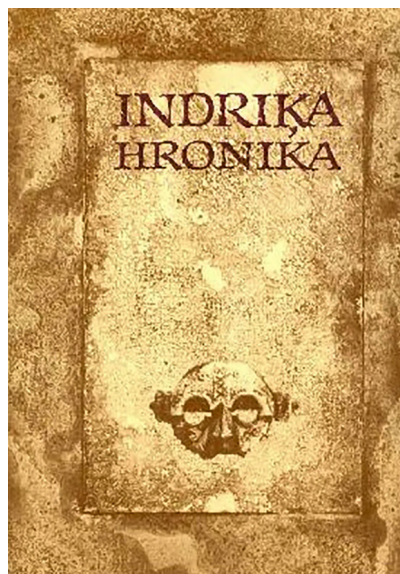
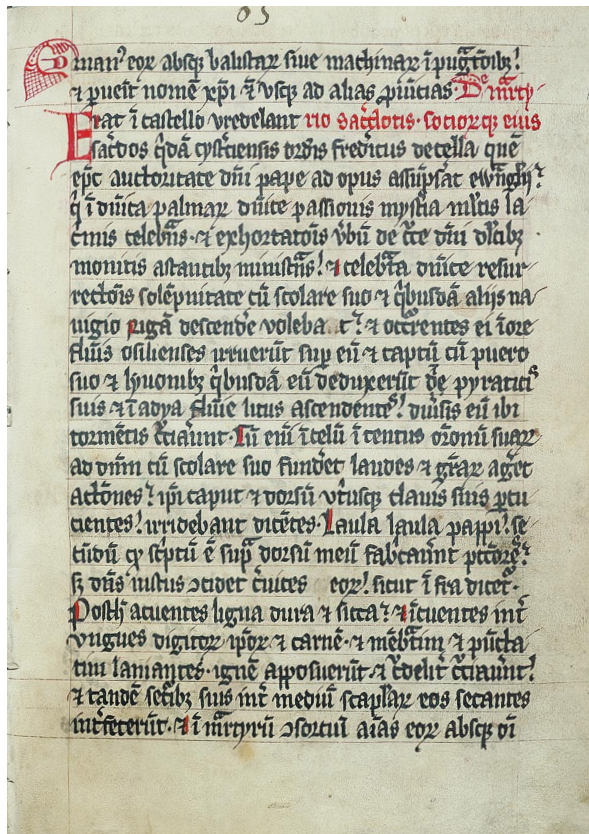
Middle Ages, chronicle, church, Christianity, cross, crusader, pagan, knighthood, conqueror, traders, bishop, settle, priest, ruler, king.

Viegli uzdevumi

■ Izlasi informāciju par Livonijas Indriķa hroniku!

Livonijas Indriķis jeb Heinrihs (ap 1187–pēc 1259) bija priesteris un tulks. Viņš sarakstīja pirmo latviešu hroniku. Hronikā var lasīt par dzīvi Baltijā 12. gadsimta beigās un 13. gadsimta sākumā. Indriķis hronikā raksta par kariem, krustnešiem, bīskapu Albertu, Rīgas dibināšanu. Indriķis hroniku rakstīja no 1225. līdz 1227. gadam viduslaiku latīņu valodā.

Livonijas Indriķa hronikas manuskripta lappuse

■ Aizpildi informāciju!

Autors: _____

Autora nodarbošanās: _____

Hronikas rakstīšanas laiks: _____

Kādā valodā bija hronika: _____

Par kuras pilsētas izveidošanu var lasīt hronikā: _____

Kā sauc bīskapu, par kuru var lasīt hronikā: _____

■ Atmini vārdus!

Raksti tos vīrs svītras! Izmanto informāciju attēlu un faktu lapās!

1. Zobenbrāļiem bija balti apmetņi ar sarkaniem **K** _____ .

2. Rīgu dibināja bīskaps **A** _____ .

3. Zemgaļiem bija drosmīgs valdnieks – **N** _____ .

4. Par 13. gs. notikumiem var lasīt **A** _____ hronikā.

5. Hanzas pilsētas ir Rīga, **C** _____, **K** _____, Ventspils un citas.

Viegli uzdevumi

■ Lasi tekstu un atzīmē, vai apgalvojums ir pareizs (JĀ) vai nepareizs (NĒ)!

13. gadsimtā Latvijā dzīvoja baltu un Baltijas somu tautas.

Senatnē Kurzemi apdzīvoja kurši. Viņi bija drosmīgi karotāji. Kuršiem piederēja deviņas zemes: Vanema, Bandava, Ventava un citas. Kuršiem bija savs valdnieks. Viņa vārds bija Lamekins.

Zemgaļi apdzīvoja Zemgali. Zemgaļiem bija divpadsmit zemes. Zemgaļu galvenā pils atradās Tērvetē. Zemgales ievērojamākie valdnieki bija Tērvetes valdnieki Viestards un Namejs.

Senie latgaļi apdzīvoja Vidzemes austrumus un Latgali. Latgaļu zemi veidoja Jersika, Tālava, Koknese, Atzele. Viņu zināmākie valdnieki ir Visvaldis, Tālivaldis un Rūsiņš.

Sēlija ir slavena ar savu dabu un pilskalniem. Sēlijā dzīvoja sēļi. Viņi runāja sēļu valodā. Sēlijas centrs bija Sēlpilī. Sēlijas vēsturē nav ziņu par sēļu valdniekiem.

Senatnē lībieši apdzīvoja gan Daugavas, gan Gaujas krastus. Viņi bija izcili amatnieki. Kaupo valdīja Turaidā, bet Salaspilī valdīja Ako.

Visas Latvijas sentautas: kurši, zemgaļi, latgaļi, sēļi un arī lībieši – saplūda vienā un izveidoja latviešu tautu.

■ Atzīmē, vai apgalvojums ir pareizs (JĀ) vai nepareizs (NĒ)!

Nr. p. k.	Apgalvojums	JĀ	NĒ
1.	Kurzeme ir kuršu dzimtā vieta.		
2.	Bandava ir viena no trijām kuršu zemēm.		
3.	Tērvete bija zemgaļu galvenais centrs.		
4.	Zemgaļiem bij tikai viens valdnieks.		
5.	Senie latgaļi apdzīvoja tikai Latgali.		
6.	Latgaļiem bija trīs slaveni valdnieki.		
7.	Sēlijas lepnums ir tās daba un pilskalni.		
8.	Sēļiem bija sava valoda. Tagad sēļu valodas vairs nav.		
9.	Lībieši dzīvoja pie upēm.		
10.	Lībieši bija slaveni ar savām amatniecības prasmēm.		

Vidēji grūti uzdevumi

■ Lasi tekstu!

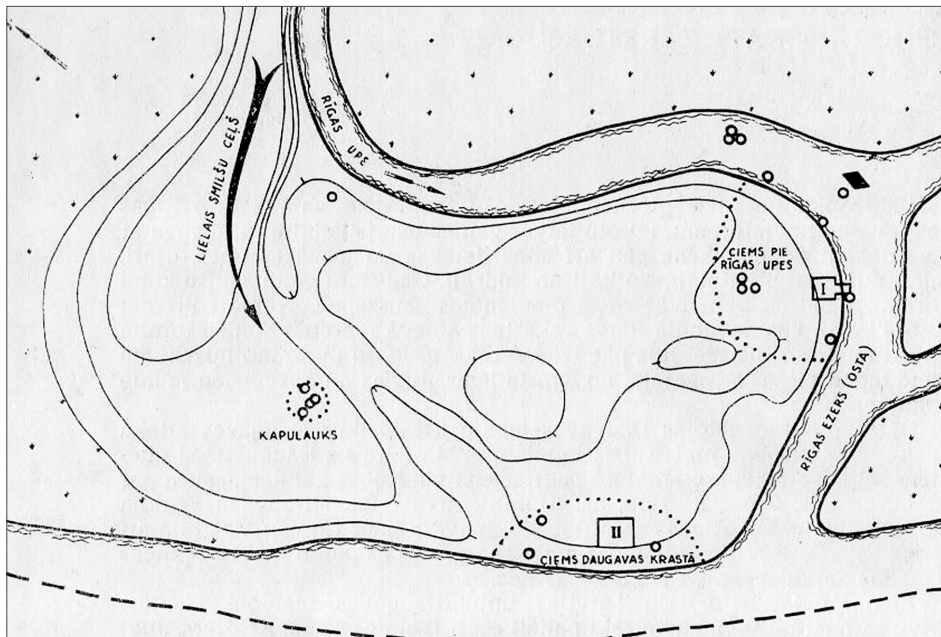
RĪGAS DIBINĀŠANA

Pirms Rīgas dibināšanas tagadējā Maskavas ielas rajonā bija purvs, tagadējā Rīgas centrā – Raiņa bulvārī un Esplanādē bija mežs un augsti smilšu kalni. Daugavai bija daudzas attekas un pietekas. Vienu no tām sauca par Rīgas jeb Rīdziņas upi. Lejtecē Rīdziņas upe paplašinājās, kļuva dziļāka, un to dēvēja par Rīgas ezeru. Tagadējās Vecrīgas vietā bija divi ciemi. Tos apdzīvoja lībieši un kurši.

Viens ciems atradās tuvāk Daugavai, bet otrs – Rīgas upes

ielokā, tagadējā Alberta laukuma vietā. Ciemu iedzīvotāji zvejoja, medīja, turēja mājlopus, audzēja bites, tirgojās. Pa Baltijas jūru un Daugavu kuģoja krievu, skandināvu un vācu tirgotāji.

Mierīgo ciemu iedzīvotāju ikdienu pārtrauca krusta karotāji no Vācijas. 1200. gada vasarā Rīgas ostā iebruka divdesmit trīs kuģi ar krustnešiem, kurus vadīja bīskaps Alberts. Viņš gribēja te dibināt pilsētu un ostu. Bīskaps Alberts vēlējās sadraudzēties ar vietējiem iedzīvotājiem un saņemt viņu piekrišanu pilsētas celtniecībai. Tāpēc bīskaps organizēja svētkus. Uz svētkiem lībieši ieradās kopā ar saviem dēliem. Pēc tā laika paražām svinību zālē ieročus nedrīkstēja ienest, tie bija jāatstāj ārpusē. Pēc brīža kāds no lībiešiem pamanīja, ka svētku zāles durvis ir ciet. Nekur neredzēja arī bīskapu. Alberts lībiešus bija piemānījis. Bīskaps pieprasīja lībiešiem ierādīt vietu māju celšanai. Ieslodzītājiem nebija iespēju pretoties, tāpēc viņiem bija jāpilda vācu prasības. Tā vācieši tika pie vietas, kur celt pilsētu.

Rīgas plāns pirms tās dibināšanas

■ Atzīmē, vai apgalvojums ir pareizs (JĀ) vai nepareizs (NĒ)!

Nr. p. k.	Apgalvojums	JĀ	NĒ
1.	Kādreiz tagadējā Rīgas centrā bija meži un smilšu kalni.		
2.	Apdzīvotie ciemi atradās pie Daugavas un Rīdziņas.		
3.	Vietējo ciemu iedzīvotāji nodarbojās ar kuģošanu.		
4.	1200. gadā Rīgā ieradās kuģi, kuru priekšgalā bija bīskaps Alberts.		
5.	Bīskaps Alberts uz svētkiem uzaicināja lībiešus, lai saņemtu atļauju pilsētas būvniecībai.		
6.	Bīskaps Alberts atļāva ņemt līdz ieročus svētku zālē.		
7.	Bīskaps Alberts ieguva vietu, kur celt pilsētu.		

NOSKATIES!

- Par zemgaļiem un sēļiem: <https://www.youtube.com/watch?v=FI3B0whTD60>
- Par kuršiem: <https://www.youtube.com/watch?v=LLH1PVZCgnU&t=147s>
- Vairāk uzzini arī mājaslapā: <https://baltukelias.lt/lv/>

Vidēji grūti uzdevumi

BĪSKAPS ALBERTS

Mūsdienās par Rīgas dibinātāju bīskapu Albertu atgādina ne tikai Rīgas Doms, kuru uzcēla viņa valdīšanas laikā, bet arī vairāki citi pilsētas objekti. Viņam par godu ir nosaukta Alberta iela. Mūsdienās tur atrodas daudzas jūgendstila ēkas. Vecrīgā atrodas Alberta laukums, viņa vārdā nosaukta koledža – Alberta koledža. Rīgas Doma dārzā var apskatīt bīskapa Alberta statuju. 1996. gadā izlaida arī 10 latu jubilejas monētu ar bīskapa Alberta attēlu reversā. Kādi tad ir viņa nopelni Rīgas vēsturē?

Bīskaps Alberts, īstajā vārdā Alberts fon Bukshēvdens, bija vācu garīdznieks, diplomāts, politiķis, trešais Livonijas bīskaps, vēlāk pirmais Rīgas bīskaps. Viņš bija Zobenbrāļu ordeņa dibinātājs un viens no galvenajiem kristietības ieviešējiem Baltijā 13. gs. sākumā.

Viņš bija pirmais Rīgas kungs, kuram izdevās pārvērst Rīgu no vienkārša apdzīvota ciema par vairāk nekā 20 hektāru lielu, ar mūriem nocietinātu pilsētu. Viņa laikā pilsētā uzcēla visas lielākās baznīcas. Alberts rūpējās par Rīgas pastāvīgo iedzīvotāju skaita pieaugumu. 1225. gadā Alberts piešķīra Rīgai pilsētas tiesības un naudas kalšanas tiesības. Viņš palīdzēja pilsētas tirgotājiem cīnīties ar konkurentiem un noslēdza Rīgai izdevīgus tirdzniecības līgumus. Rīga viņa vadībā kļuva par svarīgu Baltijas jūras piekrastes tranzīttirdzniecības centru.

Bīskapa Alberta kapa vieta atrodas Rīgas Domā.

■ Atzīmē bīskapa Alberta nopelnus!

	Viņa valdīšanas laikā uzcēla Doma baznīcu.
	Nodibināja jūgendstila muzeju.
	Savā vārdā nosauca ielu, laukumu un koledžu.
	Kristīgās ticības ieviešējs.
	Likvidēja ciemus Latvijas teritorijā.
	Viņa valdīšanas laikā uzcēla lielu, nocietinātu pilsētu un daudzas baznīcas.
	Noslēdza izdevīgus tirdzniecības līgumus.

■ Virs svītras no teksta izraksti atbilstošo terminu / jēdzienu!

1. Mācītājs _____	2. Cilvēks, kas darbojas politikā _____	3. Kādas valsts pārstāvis citā valstī vai cilvēks, kas izturas veikli, lai sasniegtu mērķi _____	4. Cilvēki, kas pārdod preces _____
---------------------------------	---	--	---

Grūti uzdevumi

■ Lasi tekstu un tukšajā vietā virs svītras ieraksti atbilstošā vārda burtu!

NAMEJS

20. gs. 30. gadu beigās arheoloģiskajos _____ **B** _____ (0) Daugmales pilskalnā tika at-
rasti vairāki sudraba gredzeni ar vītu
priekšpusi. Tas bija laiks, kad Latvijas
valsts atbalstīja _____ (1) izrakumus
lielajos vēlā dzelzs laikmeta pilskalnos
un arheoloģiskajā materiālā meklēja
liecības par bagātiem un ietekmīgiem
valdniekiem. 1927. gadā bija iznākusi
Edvarta Virzas poēma "Karalis Nameitis",
1932. gadā – Aleksandra Grīna vēstu-
riskais romāns "Nameja gredzens", bet
Daugmalē _____ (2) gredzenu attēli tika
publicēti žurnālā "Senatne un Māksla".
Tolaik tika uzskatīts, ka šie gredzeni pie-
der 13. gadsimta beigu zemgaļu vado-
nim Namejam. Pēc Otrā pasaules kara
vairāk nekā 100 000 Latvijas iedzīvotāju devās bēgļu _____ (3). 20. gs. 40. gadu beigās bez dzimtenes pali-
kušajiem emigrantiem Nameja gredzens kļuva par latvietības simbolu. Šodien gan arheologi un vēsturnieki
zina, ka Daugmale savu pastāvēšanu bija beigusi 12. gs. izskaņā un ar vēsturisko Nameju gredzenam nav
nekādas saistības.

Ir skaidrs, ka Namejs ir dzīvojis 13. gs. beigās. Nameja vārdu (*Nameise, Nameyxe*) _____ (4) tikai divi rakstītie
vēstures avoti – Livonijas Vecākā Atskaņu hronika un 14. gs. sākuma Molianas Franciska izmeklēšanas proto-
kols (1312. gadā). Namejs tiek dēvēts gan par vadoni, gan valdnieku (*kunic, rex*).

Hronikās Nameja vārds minēts saistībā ar diviem _____ (5). 1272. gadā, kad tiek slēgts miers ar ordeni
un Rīgas arhibīskapiju, un 1279. gadā, kad notiek zemgaļu sacelšanās pret vāciešiem. Zemgaļi Nameja vadībā
atgūst Tērvetes pili, kam seko zemgaļu _____ (6) Rīgai. Taču vācu pretuzbrukumā zemgaļi zaudē Dobeles un
Tērvetes pilis. 1281. gadā Nameja vadībā daļa zemgaļu dodas uz Lietuvu pie ievērojamā valdnieka Traidena, lai
apvienotiem spēkiem _____ (7) pret Vācu ordeni Prūsijā. Diemžēl par Nameja tālāko lik-
teni ziņu nav, tiek pieļauts, ka viņš tur kritis.

Mūsdienās dižā zemgaļu brīvības cīnītāja un patriota Nameja _____ (8) iemūžināta
jau pieminētajos literārajos darbos, glezniecībā, spēlfilmā. Nameja vārdā ir nosaukta
liellaiva, kas kuģo pa Daugavu maršrutā Kokneses pilsdrupas–Likteņdārzs. Un, pro-
tams, Nameja gredzens.

Zemgales ķēniņš Nameisis jeb
Namejs. Ludolfa Liberta glezna,
kas atrodas Rīgas pilī

Filmas plakāts

0.	A izrakstos	B izrakumos	C izraisītājos
1.	A plašus	B platus	C pašus
2.	A atraisīto	B atrauto	C atrasto
3.	A ielās	B ejā	C gaitās
4.	A piemin	B atmin	C uzmin
5.	A noteikumos	B notikumiem	C pasākumiem
6.	A darbība	B uzbūve	C uzbrukums
7.	A piedalītos	B cīnītos	C cenšoties
8.	A piemiņa	B atmiņa	C paturēšana

Grūti uzdevumi

■ Lasi tekstu! Tukšajās vietās ieraksti attiecīgā fragmenta burtu!

HANZAS LIECĪBAS RĪGĀ

- A Vecrīgas arheoloģiskajos slāņos lielā skaitā
- B krājumā atrodas eksponāti un priekšmeti
- C bet arī pati Rīga
- D Rīgā ievada sāli, siļķes, metālu, audumus,
- E un ieraudzīt Hanzas atskaņas Rīgā
- F tādējādi Rīga pievienojās Hanzas savienībai
- G kas kaltas 13. gs. Rīgā,

Ādas maks no Rīgas
vēstures un kuģniecības
muzeja krājuma

1282. gadā Rīgas rāte noslēdza vienošanos ar Lībeku un Visbiju, _____ (1), attīstītos par nozīmīgu un bagātu ostas pilsētu.

No Rīgas ostas uz Eiropas rietumiem ar Hanzas buru kuģiem (kogēm un holkiem) tika eksportētas Livonijas un Krievzemes preces – vasks, kažokādas, lini, kaņepāji, labība. No Rietumeiropas _____ (2) vīnu un luksusa preces. Rīgā tās izkrāva un tālāk pa Daugavu veda uz Polocku un Vitebsku, pa zemesceļiem – uz Pleskavu un Novgorodu. Rīgai bija liela nozīme kā preču pārkraušanas vietai, savukārt Rīgas tirgotāji tādā veidā guva peļņu par starpniecību.

Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja _____ (3), kas liecina par šo preču apriti.

Piemēram, par rīdzinieku iesaisti tirdzniecībā liecina pilsētas kultūras slānī atrastā nauda. Apskatot bijušās gan vietējās monētas, _____ (4) gan no ārzemēm ievestās. 13. gs. Eiropā tirdzniecības aprēķiniem tika izmantoti speciāli rēķināšanas galdiņi, saukti arī par abakiem. Arī rīdzinieki aprēķināšanas darbību veikšanai lietoja apaļas monētām līdzīgas ripiņas – žetonus.

Gan Rīgas iedzīvotāji, gan atbraukušie tirgotāji naudu uzglabājuši galvenokārt ādas makos vai nelielās somiņās. _____ (5) atrasti dažādu formu maki un to apdares detaļas. Makos varēja glabāt ne vien naudu, bet arī citus sīkus priekšmetus, piemēram, atsvariņus, skaitīšanas žetonus, lūgšanu krelles, spēļu kauliņus un pat asu tīrāmo karotīti.

Par Hanzas laikiem stāsta ne tikai muzeja priekšmeti, _____ (6): tās ēkas un vecpilsētas ielu nosaukumi, kas veltīti dažādiem amatiem (kalējiem, audējiem un tirgotājiem). Mūsdienās vēsturnieki un pilsētas gidi piedāvā pastaigu maršrūtus un ekskursijas pa dažādiem Hanzas laika ceļiem, tādējādi ļaujot uz ierastajām Rīgas

vietām un ēkām (Rātslaukumu, Melngalvju namu, Trīs brāļiem, Līvu laukumu, Daugavas krastmalu u. c.) palūkoties citādi _____ (7).

Melngalvju nams ar Rolanda
statuju Rīgā – klasiska Hanzas
pilsētu ainava

Atbildes

Viegli uzdevumi

Autors: **Livonijas Indriķis jeb Heinrihs / Livonijas Indriķis**

Autora nodarbošanās: **priesteris, tulks**

Hronikas rakstīšanas laiks: **no 1225. līdz 1227. gadam / 1225–1227**

Kādā valodā bija hronika: **viduslaiku latīņu valodā**

Par kuras pilsētas izveidošanu var lasīt hronikā: **Rīga / par Rīgas / par Rīgu**

Kā sauc bīskapu, par kuru var lasīt hronikā: **Alberts**

1. krustiem

2. Alberts

3. Namejs

4. Atskaņu

5. Cēsis, Kuldīga

1. Jā

2. Nē

3. Jā

4. Nē

5. Nē

6. Jā

7. Jā

8. Jā

9. Jā

10. Jā

Vidēji grūti uzdevumi

1. Jā Bīskapi Aberta nopelni ir:
2. Jā **Viņa valdīšanas laikā uzcēla Doma baznīcu.**
3. Nē **Kristīgās ticības ieviešjs.**
4. Jā **Viņa valdīšanas laikā uzcēla lielu,**
5. Jā **nocietinātu pilsētu un daudzas baznīcas.**
6. Nē **Noslēdza izdevīgus tirdzniecības līgumus.**
7. Jā

1. Garīdznieks

2. Politikis

3. Diplomāts

4. Tirtgotājs

1. A

2. C

3. C

4. A

5. B

6. C

7. B

8. A

1. F

2. D

3. B

4. G

5. A

6. C

7. E

Grūti uzdevumi

Teksti

Straubergs J. Rīgas vēsture 12.–20. gadsimts. Rīga: Latvijas Mediji, 2019. 592 lpp.

Pope A. Rīgas osta deviņos gadsimtos. Rīga: Jumava, 2000. 272 lpp.

Butulis I., Zunda A. Latvijas vēsture. Rīga: Jumava, 2010. 208 lpp.

Enciklopēdiskā vārdnīca skolēniem. Sast. Gundega Sēja. Rīga: Zvaigzne ABC, [b. g.].

<https://enciklopedija.lv/skirklis/8797-Livonijas-krusta-kari>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kristianizacija-un-krusta-karu-sakums-baltijas-juras-regiona-13120/re-d818d0c3-2635-48df-bae8-1d344d8eadb6>

<http://www.livones.net/lv/norises/2017/gaujas-libiesu-valdnieka-kaupo-naves-800-atceres-diena>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kristianizacija-un-krusta-karu-sakums-baltijas-juras-regiona-13120/re-f45270d6-b5b4-4604-b63b-3c8a04707b37>

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kristianizacija-un-krusta-karu-sakums-baltijas-juras-regiona-13120/re-26cf767a-d089-484d-bf47-49888048b174>

<https://www.vestnesis.lv/ta/id/54051>

<https://www.kinoraksti.lv/petijumi/nameja-gredzens-vesturnieka-acim-377>

https://www.kurzemesregions.lv/wp-content/uploads/2019/02/Baltu_cels_LV_web.pdf

<https://www.rigahanza.lv/lv/par-rigu/info/hanzas-pilseta-riga>

https://www.rigamuz.lv/rvkm/izstades_izstades_muzeja/arheologiskas-licibas-par-hanzas-tirdzniecibu-riga/

<https://rigahanza.lv/lv/programma/top-pasakumi/izglitojosa-spele-pastaiga-hanzas-licibas-riga>

Attēli

https://lv.wikipedia.org/wiki/Senlatvijas_tautu_kristianiz%C4%93%C5%A1ana#/media/Att%C4%93ls:Knight_livonia.png

<https://meinardasala.lv/par-sveto-meinardu/>

<https://media2.nekropole.info/2020/07/Biskaps-Alberts-sviniga-ceremonija-liek-pamatakmeni-Rigas-Do.jpg>

https://lv.wikipedia.org/wiki/Nameisis#/media/Att%C4%93ls:Nameise_rex_Semigallorum.png

<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/zinamais-nezinamaja/krusta-karu-laikmets-latvijas-teritorija.a91569/>

https://lv.wikipedia.org/wiki/Livonijas_krusta_kari#/media/Att%C4%93ls:Saules_kauja.jpg

https://vesture.eu/images/2/2b/Frateres_miliciae_Christi_de_Livonia.png

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/6-klase/latvijas-teritorija-10-12-gadsimta-13014/re-35ad5a54-7e34-42df-afd1-ef265ee6f514>

<https://www.turaida-muzejs.lv/about/gaujas-libiesi/>

https://www.kurzemesregions.lv/wp-content/uploads/2019/02/Baltu_cels_LV_web.pdf

<https://baltukelias.lt/lv/marsrutus/baltu-cels-kursu-loks/>

<http://www.videsvestis.lv/dzive-daugavas-krastos-pirms-tukstos-gadiem/>

https://lv.wikipedia.org/wiki/Indri%C4%B7a_hronika#/media/Att%C4%93ls:Henriku_kroonika_papp.jpg

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kristianizacija-hroniku-vestijums-latvijas-teritorijas-cilsu-paklausana-13127/re-a50d4a01-da61-476a-9dc0-5ea8c84c3c9e>

<https://www.kinoraksti.lv/petijumi/nameja-gredzens-vesturnieka-acim-377>

<http://visitkoknese.lv/lv/tourism/vikingu-kugis-nameisis>

[https://lv.wikipedia.org/wiki/Nameja_gredzens_\(filma\)#/media/Att%C4%93ls:Filma_Nameja_gredzens.jpg](https://lv.wikipedia.org/wiki/Nameja_gredzens_(filma)#/media/Att%C4%93ls:Filma_Nameja_gredzens.jpg)

<https://ziemelblazma.riga.lv/lv/jaunumi/pastaiga-hanzas-licibas-riga/>

https://lv.wikipedia.org/wiki/R%C4%ABgas_v%C4%93sture#/media/Att%C4%93ls:Rigas_vietas_shema.jpeg

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/lv/3/3c/Livonijas_orde%C5%86a_valsts_1237-1410.png

https://lv.wikipedia.org/wiki/C%C4%93su_pils

https://www.rigamuz.lv/rvkm/izstades_izstades_muzeja/arheologiskas-licibas-par-hanzas-tirdzniecibu-riga/

<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/7-klase/kristianizacija-un-krusta-karu-sakums-baltijas-juras-regiona-13120/re-26cf767a-d089-484d-bf47-49888048b174>

<https://blog.airbaltic.com/lv/10-hanzas-savienibas-pilsetas-baltija-kuras-noteikti-jaapmekle/>